

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžak/5/2020
Identifikačné číslo spisu: 1018200235
Dátum vydania rozhodnutia: 27.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1018200235.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako kasačný súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Igora Belka, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): I. A. M., nar. XX.XX.XXXX, štátny príslušník Nigérijskej federatívnej republiky, naposledy bytom na Slovensku: F. XXXX/XX, C., zastúpeného advokátkou JUDr. Sabinou Hodoňovou, ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA BEDNÁŘOVÁ & HODOŇOVÁ, so sídlom v Žiline, Mariánske námestie 31, proti žalovanému: Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, so sídlom v Bratislave, Krížna 44, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BA2-2017/015227-003 zo dňa 21.12.2017 o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/32/2018-60 zo dňa 11. septembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/32/2018-60 zo dňa 11. septembra 2019 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. PPZ-HCP-BA2-2017/015227-003 zo dňa 21. decembra 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA12-326-027/2017-Ž zo dňa 12.09.2017 2017/015227-003 (ďalej len „prvoinštančné správne rozhodnutie“), Oddelenie cudzineckej polície PZ Nové Zámky (ďalej len „prvoinštančný správny orgán“) podľa § 48 ods. 2 písm. c/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) zamietol žiadosť žalobcu o udelenie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky na päť rokov, v zmysle § 111 ods. 1 písm. p/ citovaného zákona je žalobca povinný vycestovať do 30 dní od vykonateľnosti rozhodnutia.

2. Prvostupňový správny orgán uviedol, že manželstvo žalobcu sa mu nejaví ako účelové uzavreté s cieľom získať pobyt na území Slovenskej republiky. Manželia žili v spoločnej domácnosti od roku 2008 najskôr na území Španielska, neskôr na Slovensku, majú spolu dve deti, o ktoré sa riadne starajú. Manželka žalobcu je zamestnaná v C.; žalobca bol v tom čase nezamestnaný ani nepodnikal, pretože nemal udelený žiadny druh pobytu. Medzi manželmi sú citové väzby a podľa ich vyjadrenia je medzi žalobcom a jeho deťmi vytvorený silný citový vzťah. Jeho neprítomnosť na deti zle vplýva. Manželstvo sa javí ako plne funkčné, manželia sa snažia vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo a zabezpečujú riadnu výchovu svojich detí.

3. Na základe predložených dokladov prvostupňový správny orgán zistil, že žalobca má záznam v doklade o bezúhonnosti Dánskeho kráľovstva a je v ňom uvedený rozsudok Súdu v Odense spolu s trestom odňatia slobody na tri roky, trvalým zákazom vstupu na územie Dánskeho kráľovstva, vyhostením, a trest zhabania 1.200- €, 13.900- kr. a mobilného telefónu.

4. Prvostupňový správny orgán požiadal Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Nové Zámky o kvalifikovanie tohto trestného činu v zmysle slovenského Trestného zákona. Z odpovede vyplýva, že na území Slovenskej republiky ide o obzvlášť závažný zločin nedovolennej výroby omamných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. d/ a ods. 2 písm. e/ Trestného zákona s trestnou sadzbou desať až pätnásť rokov.

5. Prvostupňový správny orgán dospel k záveru, že žalobca nie je bezúhonný, a tým nespĺňa podmienky na udelenie trvalého pobytu na päť rokov na území Slovenskej republiky. Prihliadal pritom na čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z dôvodu rešpektovania rodinného a súkromného života žalobcu s prihliadnutím na vzťah rodiča a dieťaťa a konštatoval, že v prípade neudelenia pobytu právo žalobcu reálne podporovať svoje deti zo zahraničia nie je závažným spôsobom obmedzené. Konštatoval, že vo veci ide o stret dvoch základných práv a slobôd, a to práva na súkromie a rodinný život (čl. 8 ods.1 Dohovoru) na jednej strane a práva štátu na zásah do tohto práva (čl. 8 ods. 2 Dohovoru) na strane druhej.

6. Žalovaný rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA2-2017/015227-003 zo dňa 21.12.2017 zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. PPZ-HCP-BA12-326-027/2017-Ž zo dňa 12.09.2017. Postup prvostupňového správneho orgánu vyhodnotil ako zákonný.

7. Žalovaný poukázal na to, že žalobca nemohol požiadať o udelenie trvalého pobytu na neurčitý čas, pretože bol vo výkone trestu odňatia slobody v Dánsku a na slobodu bol prepustený až dňa 02.11.2016. Keďže žalobca nepožiadaval o udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas, trvalý pobyt na päť rokov mu zanikol podľa § 49 písm. c/ zákona č. 404/2011 Z. z.

8. Žalovaný nesúhlasil s námietkou žalobcu o nedostatočnom zohľadnení medzinárodných dohovorov o ochrane ľudských práv, ktoré majú podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi. Pri hodnotení dostupných podkladov správny orgán prihliadol na čl. 8 Dohovoru so zreteľom na vzťah rodiča a dieťaťa a súkromného života žalobcu, Dohovor o právach dieťaťa. Aj v prípade neudelenia pobytu právo žalobcu reálne podporovať svoje deti zo zahraničia nie je závažným spôsobom obmedzené, má možnosť stretávať sa s nimi. Taktiež nie je obmedzené ani jeho právo cestovať, nakoľko je držiteľom platného cestovného dokladu Nigérie.

9. Žalovaný zastáva názor, že aj keď má žalobca na území Slovenskej republiky rodinu, nemá inú možnosť, ako jeho žiadosť zamietnuť práve z dôvodu nespĺnenia podmienky bezúhonnosti.

II.

Konanie na krajskom súde

10. Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok

(ďalej len S.s.p.) žalobu zamietol.

11. Krajský súd sa stotožnil s právnym posúdením žalovaného, keď zamietol žiadosť žalobcu o udelenie trvalého pobytu na päť rokov za účelom zlúčenia rodiny. Medzi účastníkmi zostala spornou otázka posúdenia súkromného záujmu žalobcu a verejného záujmu Slovenskej republiky v kontexte rozhodovania o žiadosti žalobcu o udelenie trvalého pobytu. Krajský súd sa najskôr zaoberal otázkou, či trestný čin spáchaný na území Dánskeho kráľovstva bol správne kvalifikovaný v podmienkach Slovenskej republiky a následne sa zaoberal konfliktom práva žalobcu na rodinný a osobný život a práva štátu na zásah do tohto práva. Podľa krajského súdu boli splnené podmienky na obmedzenie práva žalobcu na rodinný život v kontexte zamietnutia jeho žiadosti o udelenie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky na päť rokov. Podľa čl. 8 ods. 2 Dohovoru štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných. Podmienka zákonného podkladu na zásah do práva na rodinný a osobný život spočíva v § 48ods. 2 písm. c/ zákona č. 404/2011 Z.z. Rovnako je podľa krajského súdu splnená aj podmienka nevyhnutnosti obmedzenia práva žalobcu na osobný a rodinný život v demokratickej spoločnosti v záujme verejnej bezpečnosti. Žalobca sa dopustil úmyselného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 slovenského Trestného zákona, ktorý je závažným trestným činom ohrozujúcim záujem chránený Trestným zákonom. Podľa krajského súdu štát má primárne za cieľ združovať na svojom území obyvateľov, ktorí sú spôsobilí viesť riadny život, dodržiavať zákony, prispievať k riadnemu chodu spoločnosti a ktorí sa zdržia páchania trestnej činnosti. Záujmom štátu v tomto prípade je chrániť ľudský život a zdravie svojich obyvateľov pred škodlivými účinkami omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov (ide o objekt trestného činu podľa § 171 slovenského Trestného zákona), preto pri narušení, ohrození alebo priamo poškodení tohto zákonom chráneného Okresné riaditeľstvo Policajného zboru ho správne kvalifikovalo ako úmyselný zločin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 slovenského Trestného zákona. Okrem toho, pri trestnom čine nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi nie je z hľadiska bezúhonnosti žiadateľa o trvalý pobyt na území Slovenskej republiky podstatné, či ide o prečin alebo zločin; podstatným je úmysel spáchať trestný čin (§ 17 slovenského Trestného zákona). Podľa krajského súdu žalobcu nemožno považovať za bezúhonného podľa § 121 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z. a od jeho potrestania neuplynula doba vyžadovaná na zahľadanie odsúdenia v Slovenskej republike. Žalobca teda nespĺňa podmienku na udelenie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky, čo je obligatórnym dôvodom na zamietnutie jeho žiadosti o udelenie trvalého pobytu podľa § 48 ods. 2 písm. c/ zákona č. 404/2011 Z.z. Citované ustanovenie upravuje v takom prípade povinnosť, nie možnosť správneho orgánu zamietnuť žiadosť o udelenie trvalého pobytu. Krajský súd sa následne zaoberal konfliktom medzi právom žalobcu na rodinný a osobný život a právom štátu zasiahnuť do tohto oprávnenia žalobcu. Podľa súdu nebolo možné nechať bez povšimnutia, že žalobca bol právoplatne odsúdený na trest odňatia slobody v Dánskom kráľovstve (z ktorého vykonal 18 mesiacov z celkovej trojročnej doby), počas výkonu trestu sa s manželkou a deťmi nestretával (žalobca to ani netvrdí) a napokon po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody požiadal o azyl, no nie na území Slovenskej republiky, kde v tom čase žila a v súčasnosti aj žije jeho rodina, ale na území Dánskeho kráľovstva. Z tohto správania žalobcu nevyplýva záujem žiť sústavne so svojou rodinou, netvrdí ani, či by po prípadnom udelení o udelenie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, krajský súd dospel k záveru, že správne orgány oboch stupňov správne zistili skutkový stav a vec správne právne posúdili podľa § 48 ods. 2 písm. c/ zákona č. 404/2011 Z.z. aj čl. 8 Dohovoru. Preto žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol podľa § 190 SSP. Žalobca podľa krajského súdu teda nepresvedčivo zdokumentoval jeho rodinný život ako prioritu pred právom štátu na obmedzenie jeho práva na rodinný život podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru. Krajský súd uviedol, že si je vedomý väčšinového rozhodnutia ESĽP vo veci Beldjoudi zo dňa 26.03.1992, č. sťažnosti 12083/86, no logické závery vyplývajú práve z odlišných stanovísk sudcov Pettitiho a DeMeyera k tomuto rozhodnutiu: „Dohovor negarantuje právo cudzinca usadiť sa na území členského štátu Rady Európy. Skutočnosť, že osoba žije nepretržite v hostiteľskej krajine, nemôže byť absolútnou

prekážkou pre vyhostenie osôb páchajúcich trestnú činnosť. (...) V skutočnosti každé uväznenie zasahuje do súkromného a rodinného života; v takom prípade je však súkromný život ovplyvnený správaním osoby, o ktorú ide.“ Podľa názoru správneho súdu sa tieto závery vzťahujú práve na situáciu žalobcu, ktorý mal v dôsledku výkonu trestu odňatia slobody obmedzený súkromný a rodinný život a tento stav zapríčiniť svojim vlastným konaním. Podľa krajského súdu nemožno bez ďalšieho na vec žalobcu aplikovať rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-34/09 . Žalobca spáchal na území Európskej únie úmyselný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi a je nezamestnaný. Je pravdepodobné, že maloleté deti sú závislé výživou na svojich rodičoch, avšak žalobca netvrdil, akým spôsobom bola výživa jeho maloletých detí riešená v čase výkonu trestu odňatia slobody v Dánskom kráľovstve. Podľa krajského súdu žalovaný aj prvostupňový správny orgán správne dospeli k záveru, že žalobca môže prispievať na výživu jeho detí aj v prípade zamietnutia jeho žiadosti o udelenie trvalého pobytu na území Slovenskej republiky.

III.

Konanie na kasačnom súde

12. Žalobca podal proti rozsudku v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

13. Namietal, že krajský súd:

- nesprávne právne posúdil vec ak dospel k záveru, že zásah do práva sťažovateľa na rodinný a súkromný život podľa čl. 8 ods.1 je podľa čl. 8 ods. 2 Dohovoru bol dôvodný. Správne mal právne vec posúdiť tak, že mal skonštatovať, že neexistujú dôvody podľa čl. 8 ods. 2 Dohovoru, ktoré by odôvodňovali zásah do jeho práva na rodinný a súkromný život.
- nedostatočne sa zaoberal jeho námietkou nedostatočného skúmania najlepšieho záujmu dieťaťa podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa,
- nesprávne vyhodnotil jeho osobu ako páchatel'a obzvlášť závažného zločinu s trestnou sadzbou 10-15 rokov, hoci bol v Dánsku potrestaný trestom odňatia slobody v trvaní troch rokov,
- nesprávne vyhodnotil rodinný a súkromný život ako nepresvedčivý, hoci správny orgán o ňom nemal žiadne pochybnosti,
- nevykonan test proporcionality medzi dvomi kolidujúcimi právami,
- napriek tomu, že mal pochybnosti o vykonanom dokazovaní (chýbalo dokazovanie o spôsobe výživy maloletých detí počas výkonu jeho trestu odňatia slobody v Dánsku), krajský súd urobil závery bez zisťovania skutočností významných pre rozhodnutie, tie vyhodnotil sťažovateľ ako nesprávne,
- nevysporiadal sa s námietkou sťažovateľa, že rozhodnutie žalovaného je nepreskúmateľné, pretože nespĺňa základné náležitosti rozhodnutia v zmysle Správneho poriadku,

14. Na základe vyššie uvedeného navrhol, aby kasačný súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie.

15. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že v kasačnej sťažnosti nie sú uvedené žiadne nové skutočnosti, a preto sa pridržiava svojho vyjadrenia k žalobe.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

16. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a napadnutý rozsudok krajského súdu je v zmysle § 462 ods. 2 S.s.p. potrebné zmeniť tak, že ruší preskúmané rozhodnutie žalovaného a vec mu vracia na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia

§ 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27.04.2021 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

Podľa § 43 ods. 1 písm. a/ zákona č. 404/2011 Z.z. policajný útvar udelí trvalý pobyt na päť rokov, ak nie sú dôvody na zamietnutie žiadosti podľa § 48 ods. 2, štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je manželom štátneho občana Slovenskej republiky s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky alebo závislým príbuzným v priamom rade štátneho občana Slovenskej republiky s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky.

Podľa § 48 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z.z. policajný útvar pri rozhodovaní o žiadosti o udelenie trvalého pobytu prihliada na verejný záujem, mieru ohrozenia bezpečnosti štátu, verejného poriadku alebo verejného zdravia zo strany štátneho príslušníka tretej krajiny (písm. a/), záujmy maloletého dieťaťa štátneho príslušníka tretej krajiny, osobné a rodinné pomery štátneho príslušníka tretej krajiny, jeho finančnú situáciu a dĺžku doterajšieho pobytu (písm. b/), mieru integrácie štátneho príslušníka tretej krajiny do spoločnosti (písm. c/), stanovisko zastupiteľského úradu k udeleniu trvalého pobytu (písm. d/).

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ a písm. c/ zákona č. 404/2011 Z.z. policajný útvar zamietne žiadosť o udelenie trvalého pobytu, ak je dôvodné podozrenie, že štátny príslušník tretej krajiny pri svojom pobyte ohrozí bezpečnosť štátu, verejný poriadok alebo verejné zdravie (písm. b/), štátny príslušník tretej krajiny nespĺňa podmienky na udelenie trvalého pobytu (písm. c/).

Podľa § 121 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z. za bezúhonného na účely tohto zákona sa nepovažuje ten, kto sa dopustil konania, ktoré je v Slovenskej republike kvalifikované ako úmyselný trestný čin, bol za toto konanie právoplatne odsúdený a od jeho potrestania neuplynula doba vyžadovaná na zahľadenie odsúdenia v Slovenskej republike.

Podľa čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Podľa čl. 8 Dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie (ods. 1). Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných (ods. 2).

17. V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom kasačného konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba, ktorou sa sťažovateľ domáhal zrušenia rozhodnutí žalovaného o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o udelenie trvalého pobytu na území SR na obdobie päť rokov za účelom zlúčenia rodiny, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako kasačný súd, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného a konania týmito rozhodnutiami predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa boli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

18. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľa, podľa ktorých krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, sú dôvodné.

Správne orgány, rovnako tak aj krajský súd správne ustálili, že vo veci ide o stret dvoch základných práv a slobôd, a to práva na súkromie a rodinný život (čl. 8 ods.1 Dohovoru) na jednej strane a práva štátu na zásah do tohto práva (čl. 8 ods. 2 Dohovoru) na strane druhej.

19. Z hľadiska sťažovateľom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom, ktorému vyčítal, že považoval za dôvodný zásah do jeho práva na rodinný a súkromný život najvyšší súd v súlade s euro-konformným výkladom čl. 36 ods. 1 Charty základných práv a slobôd musel prioritne posúdiť, či správne orgány, a následne aj krajský súd, čo do podstaty veci riadne a tiež euro-konformným spôsobom odôvodnili záver o tom, že boli naplnené podmienky pre zásah do práva na

rodinný a súkromný život sťažovateľa, o ktorého reálnej existencii nemal najvyšší súd žiadne pochybnosti.

20. Podľa najvyššieho súdu bolo treba posúdiť, či osobné správanie sťažovateľa predstavuje skutočné, existujúce a dostatočne závažné ohrozenie niektorého zo základných záujmov spoločnosti. To okrem iného znamená, že správny orgán, a tiež súd preskúmavajúci jeho rozhodnutie musí okrem existencie predchádzajúceho odsúdenia zohľadniť ďalšie okolnosti ako napríklad uložený trest, mieru zapojenia jednotlivca do trestnej činnosti, rozsah spôsobenej škody, početnosť trestných činov, tendenciu k opakovaniu trestnej činnosti alebo správania sťažovateľa v čase po odsúdení.

21. Až ak možno existenciu dôvodov pre neudelenie alebo zrušenie pobytového oprávnenia považovať za naplnenú, možno pristúpiť k posúdeniu, či by neudelenie povolenia na trvalý pobyt na obdobie päť rokov za účelom zlúčenia rodiny bolo primerané, a to najmä s ohľadom na dĺžku pobytu dotknutej osoby na danom území, vek, zdravotný stav, ale predovšetkým rodinnú situáciu.

22. Najvyšší súd sa teda v intenciách kasačných námietok ďalej zaoberal tým, či administratívne orgány, respektíve krajský súd, pri posúdení (ne) existencie aktuálneho a vážneho ohrozenia verejného poriadku zo strany sťažovateľa, zohľadnili (i) charakter skutku, za ktorý bol sťažovateľ právoplatne odsúdený, (ii) život, aký sťažovateľ po prepustení na slobodu z výkonu trestu viedol, a konečne tiež, (iii) či vôbec existovalo skoršie odsúdenie sťažovateľa, poťažmo, či tento aspekt veci zodpovedajúcim spôsobom zohľadnili.

23. Pre porovnanie konštantná judikatúra Najvyššieho správneho súdu Českej republiky sa vyvinula vo všeobecný záver, že kriminálna minulosť cudzinca bude veľmi často východiskovým bodom úvahy o tom, či u neho aj do budúcnosti existuje dôvodné nebezpečenstvo, že by mohol opäť závažným spôsobom narušiť verejný poriadok. Pri posudzovaní tohto rizika je okrem závažnosti a povahy spáchaných trestných činov potrebné skúmať aj ďalšie aspekty jeho prípadu, ako je napríklad predchádzajúca bezúhonnosť či naopak opakovania trestnej činnosti, správanie vo väzbe alebo vo výkone trestu a po prepustení, dĺžku skúšobnej doby pri podmienenom prepustení z výkonu trestu, motív, ktorý viedol k spáchaniu trestného činu, postoj k doterajšej trestnej činnosti a pod. (porov. rozsudky z 26. 11. 2020, č. j. 1 AZS 302 / 2020-45, zo 14. 02. 2020, č. j. 5 AZS 383 / 2019-40, z 26. 09. 2018, č. J. 2 AZS 156 / 2018-49; všetky tu citované rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu ČR sú dostupné na www.nssoud.cz). V rozsudku č. j. 1 AZS 302 / 2020-45, Najvyšší správny súd ČR vyvodil, že správne orgány môžu v rámci posúdenia vážneho narušenia verejného poriadku prihliadať aj k zahladeným odsúdeniam.

24. V posudzovanej prípadе síce nešlo o prípad zahľadania odsúdenia, ale správnym orgánom možno vytknúť, rovnako tak krajskému súdu, že sa vôbec nezaoberali predchádzajúcou bezúhonnosťou sťažovateľa (z obsahu spisu totiž nevyplývalo, že by išlo v jeho prípadе o opakovanie trestnej činnosti). Správne orgány nezohľadnili, že sťažovateľ bol podmienenčne prepustený po 18 mesiacoch z trojročného výkonu trestu (vo výkone bol od 24.03.2015 do 02.11.2016), nezaoberali sa teda správaním sťažovateľa vo väzbe ani po jeho výkone a ani po prepustení z výkonu trestu. Rovnako sa nezaoberali ani dĺžkou skúšobnej doby pri podmienenom prepustení z výkonu trestu, motívom, ktorý ho viedol k spáchaniu trestného činu.

25. Krajskému súdu možno vytknúť, že rovnako tieto okolnosti vôbec nevyhodnotil, ale rozhodol sa pri posúdení existencie závažnosti narušenia verejného poriadku podčiarknuť závažnosť skutku tým, že vyhodnotil jeho osobu ako páchatel'a obzvlášť závažného zločinu, ktorému by podľa nášho právneho poriadku hrozil za skutok, ktorého sa dopustil na území Dánskeho kráľovstva trest odňatia slobody v trvaní 10-15 rokov, hoci za uvedený skutok bol sťažovateľ v Dánsku potrestaný trestom odňatia slobody v trvaní troch rokov.

Pri riešení konfliktu dvoch práv, a to práva na rodinný a súkromný život podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru a práva štátu na zásah do tohto práva čl. 8 ods. 2 Dohovoru bola podľa najvyššieho súdu kľúčovou

otázka, či postup správnych orgánov proti sťažovateľovi nebol vzhľadom k rešpektovaniu práva na rodinný život príliš tvrdým, disproporčným a nie nutným pre ochranu verejného záujmu v demokratickej spoločnosti.

26. Najvyšší súd vzal v tomto prípade do úvahy celý rad aspektov, ktorý však zo strany správnych orgánov, ale aj krajského súdu zostal bez povšimnutia. Jedným z kritérií musela byť povaha a závažnosť spáchaného zločinu (pozri vyššie). Ďalej bolo potrebné vziať do úvahy dobu, počas ktorej sa sťažovateľ v krajine, kde požiadal o pobyt zdržiaval, ako aj to, ako sa správal pred spáchaním zločinu a aj potom. Bez významu pochopiteľne nie je ani štátna príslušnosť páchatel'a a jeho rodinných príslušníkov, a to najmä vzhľadom na perspektívu návratu sťažovateľ'a do vlasti, nemožnosť žiť spoločne s rodinou na území Slovenska, čo so sebou bezpochyby prináša popret'íhanie rodinných väzieb, ktoré boli správnymi orgánmi vyhodnotené ako pevné. Spochybnenie rodinného puta zo strany krajského súdu, ktorý ho odvodzoval z toho, že sťažovateľ sa počas výkonu trestu v Dánsku s manželkou a deťmi nestretával sa javí vzhľadom na sociálnu situáciu matky (jej zamestnanie, osobnú starostlivosť o dve maloleté deti, ktoré mali v čase výkonu trestu sťažovateľ'a 6 a 7 rokov) ako nezrozumiteľné a nelogické.

27. Dôležité bolo posúdiť v tejto súvislosti primárne rodinnú situáciu, zvlášť pevnosť rodinného vzäzku a dopad neprítomnosti jedného z rodičov (v danom prípade otca) na maloleté deti. Aj keď je zrejmé, že samotný ohľad na objektívne či subjektívne problémy rodinného partnera pri rozhodovaní sa o tom, či bude môcť žiť v cudzej krajine, nemôže dôsledne brániť neudeleniu pobytu, treba zvažovať aj skutočnú dôvodnosť obavy zo života v cudzej krajine, ako aj vecné ťažkosti, ktoré to pre rodinu prináša. Má sa zväžiť aj to, či partner pri vstupe do manželstva vedel, že jeho partner mal kriminálnu minulosť a zločinné sklony. Dôležité je aj posúdenie toho, či je možné od manželky cudzinca očakávať, že bude sťažovateľ'a aj s dvoma maloletými deťmi nasledovať do krajiny, akou je Nigéria, resp. či je zrejmé to, že by manželov bola ochotná prijať nejaká iná krajina. Pretože zreteľ na postoj rodinného partnera je podľa názoru súdu esenciálnym kritériom, bude potrebné zväžiť, či je záujem ochrany verejného poriadku natoľko silný a akútny, aby odmietnutie povolenia na pobyt v krajine jednému z manželov bolo primeraným opatrením zo strany štátu a či bolo takéto opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti a primerané sledovanému legitímnemu cieľu.

28. Podľa najvyššieho súdu zamietnutie neudelenie pobytu cudzincovi na území Slovenskej republiky po odpykaní trestu, ktorý o pobyt požiada za účelom zlúčenia rodiny, keď správny orgán nemá žiadnu pochybnosť o funkčnosti tohto vzäzku a citových väzbách a putách rodičov s maloletými deťmi, pokiaľ nie je preukázané, že ide o osobu predstavujúcu stále vážne nebezpečenstvo pre verejný poriadok, možno hodnotiť ako opatrenie neprimerane tvrdé, ktoré by mohlo predstavovať porušenie článku 8 Dohovoru.

29. V obdobnom prípade vo veci Boul'tif proti Švajčiarsku, rozsudok z 2. augusta 2001, sťažnosť č. 54273/00, EŠLP uviedol, že článok 8 bol porušený už tým, že vyhostenie sťažovateľ'a bolo realizované ako automatický dôsledok trestného postihu bez zreteľ'a k sociálnej nutnosti takéhoto kroku. Aj keď by teda bolo možné pripustiť, že život rodiny mimo by bol určite ťažší, ale nie úplne nemožný, zásadným dôvodom porušenia čl. 8 je predovšetkým neprimerane tvrdý úradný postup.

30. EŠLP v rozsudku Boul'tif proti Švajčiarsku rozpracoval relevantné kritériá na posúdenie toho, či opatrenie o vyhostení bolo nevyhnutné v demokratickej spoločnosti a primerané sledovanému legitímnemu cieľu. EŠLP vyjadril výslovne dve kritériá, ktoré už mohli byť naznačené v kritériách uvedených v rozsudku Boul'tif:

- najlepšie záujmy a blaho detí, najmä závažnosť problémov, ktorým deti sťažovateľ'a pravdepodobne čelia v krajine, do ktorej má byť sťažovateľ vyhostený, a
- pevnosť sociálnych, kultúrnych a rodinných pút s hostiteľ'skou krajinou a s krajinou určenia.

31. Pokiaľ ide o prvý bod EŠLP uviedol, že táto otázka už je vyjadrená v existujúcej judikatúre (pozri napríklad Šen proti Holandsku, sťažnosť č. 31465/96, rozsudok z 21. decembra 2001) a je v súlade s Odporúčaním Výboru ministrov Rec (2002)⁴ o právnom postavení osôb prijatých za účelom znovu

spojenia rodiny . Pokiaľ ide o druhý bod uviedol, že hoci sťažovateľ v prípade Boultif bol už dospelý, keď vstúpil na územie Švajčiarska, EŠLP potvrdil, že „Boultif kritériá“ sa aplikujú na prípady týkajúce sa sťažovateľov, ktorí sa narodili v hostiteľskej krajine alebo ktorí sa tam presťahovali vo veľmi mladom veku (pozri Mokrani proti Francúzsku, sťažnosť č. 52206/99, rozsudok z 15. júla 2003).

32. Najvyšší súd zastáva názor, že kritériá v rozsudku Boultif je potrebné posúdiť a aplikovať aj na prípady týkajúce sa neudelenia trvalého pobytu cudzinca za účelom zlúčenia rodiny, pretože dôsledky negatívneho rozhodnutia správnych orgánov majú obdobné následky ako prípady vyhostenia alebo vypovedania usadených migrantov po ich právoplatnom trestnom odsúdení.

33. EŠLP v rozsudku vo veci Beldjoudi zo dňa 26.03.1992, č. sťažnosti 12083/86 uvádza, že súd od začiatku potvrdzuje, že štát je oprávnený podľa medzinárodného práva a na základe svojich zmluvných záväzkov ku kontrole vstupu cudzincov na svoje územie a ku kontrole ich pobytu na ňom (pozri oi. Abdulaziz, Cabales a Balkandali proti Spojenému kráľovstvu, § 67, Boujlifa proti Francúzsku) . Dohovor nezaručuje právo cudzinca na vstup do konkrétnej krajiny alebo pobyt v nej a pri výkone svojich povinností udržiavania verejného poriadku majú zmluvné strany právomoc vyhostiť cudzinca odsúdeného v trestnom konaní. Avšak ich rozhodnutie na tomto poli môžu zasahovať do práva chráneného podľa ods. 1 čl. 8, a preto musí byť v súlade s právom a musia byť nevyhnutné v demokratickej spoločnosti, čo znamená zdôvodniteľné na naliehavou sociálnou potrebou a zvlášť musí byť proporčné k sledovanému legitímnemu cieľu (pozri Dalia proti Francúzsku, Mehe proti Francúzsku, Boultif proti Švajčiarsku, Slivenko proti Lotyšsku, sťažnosť č. 48321/99, rozsudok z 9. 10. 2003).

34. Najlepší záujem dieťaťa podľa článku 3 Dohovoru o právach dieťaťa vo svetle článku 8 Dohovoru.

Pri posudzovaní postupu správnych orgánov vo svetle článku 8 Dohovoru je potrebné aj v zmysle rozsudku EŠLP z 3. októbra 2014, sťažnosť č. 12738/10 vo veci Jeunesse proti Holandsku zohľadniť situáciu všetkých členov rodiny, pretože ochrana stanovená týmto ustanovením mieri na celú rodinu. V uvedenej veci EŠLP tiež zdôraznil najlepší záujem detí sťažovateľky. Hoci tento faktor nie je sám o sebe rozhodujúci, vo všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musí ich najlepší záujem zaujať popredné hľadisko, z ktorého je prípad posudzovaný. EŠLP uzavrel, že vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti hodnotené ako celok je túto vec treba považovať za výnimočný prípad, kedy samotné napĺňanie všeobecnej imigračnej politiky nemôže byť dostatočným dôvodom na odmietnutie žiadosti o povolenie na pobyt. Vnútroštátne orgány preto nenastolili spravodlivú rovnováhu medzi dotknutými záujmami, čím došlo k porušeniu článku 8 Dohovoru.

35. Závery vyplývajúce z rozsudku vo veci Jeunesse proti Holandsku bolo podľa najvyššieho súdu potrebné zohľadniť aj vo veci sťažovateľa v tomto prípade, pretože ide o rodinu, v ktorej sa matka detí, manželka sťažovateľka stará o deti osobne, otec detí doposiaľ nepracoval na území SR, pretože mu nebol udelený pobyt na území SR. Deti sú s matkou, (slovenskou štátnou občiankou) na Slovensku hlboko zakorenené a neexistuje žiadny dôkaz o tom, že by mali ku krajine štátnej príslušnosti sťažovateľa (Nigérie) priamy vzťah. Najvyšší súd preto uzavrel, že správne orgány dostatočne nezohľadnili najlepší záujem detí sťažovateľa, keď odmietli žiadosť o trvalý pobyt na území SR na 5 rokov otcovi detí, ktorý má hlboký citový vzťah k deťom a má záujem sa na ich výchove podieľať, a ktorý žiadosť o pobyt založil práve na sledovaní cieľa, ktorým bolo zlúčenie rodiny.

36. Pokiaľ ide o rozsah zásahu, najvyšší súd nemohol opomenúť, že tu počas niekoľkých rokov existovali veľmi úzke putá medzi sťažovateľom a jeho maloletými deťmi, a že odmietnutie udeliť sťažovateľovi povolenie na pobyt predstavuje hrozbu, že sa tieto putá môžu pretrhnúť. Účinky týchto zásahov môžu byť o to závažnejšie, že obe deti potrebujú zostať v kontakte s otcom, berúc do úvahy najmä to, že sú obe veľmi malé. Vzhľadom na tieto osobitné okolnosti najvyšší súd je toho názoru, že sa nepodarilo dosiahnuť náležitú rovnováhu medzi protichodnými záujmami, a preto tu vznikla disproporcia medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom. Preto najvyšší súd nemohol považovať namietané opatrenia za nevyhnutné v demokratickej spoločnosti a dospel k záveru, že tu nebola nevyhnutnosť štátu zasiahnuť do práva sťažovateľa na rodinný život.

37. Na základe uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že námietka sťažovateľa týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia veci bola dôvodná.

38. Kasačný súd na základe vyššie uvedených dôvodov konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Pretože samotné preskúmané rozhodnutie žalovaného trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, že rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

39. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľovi, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, nárok na náhradu trov tohto konania priznal.

40. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.